

نگاهی به مواد اساسنامه آرامگاه شاعران خراسان

در طوس به منظور تنویر افکار عمومی

چه کسانی شرایط دفن در جوار فردوسی را دارند؟

سیدی - با وجود اینکه آرامگاه شاعران خراسان در طوس از اساسنامه‌ای مصوب و روشن برخوردار است که شروط لازم برای تعیین صلاحیت متوفی، مراحل لازم برای دفن افراد و همچنین اعضای هیئت‌امنا در آن قید شده است، هنوز بعد از گذشت ۸۸ سال از آغاز به کار آرامگاه شاعران خراسان در طوس و دفن ۱۲ نفر در این آرامگاه، ساز و کار و شرایط دفن افراد، برای عموم جامعه روشن نیست و گاه بعد از فوت یکی از چهره‌های ادبی شهر، حرف و حدیث‌ها درباره دفن شدن یا نشدن وی در آرامگاه شاعران خراسان از سر گرفته می‌شود. روز شعر و ادب، بهانه‌ای دستمان داد تا به منظور روشن‌سازی افکار عمومی، نگاهی به شرایط اساسنامه بیندازیم و به کمک دوتن از اعضای هیئت‌امنا این آرامگاه، شبهات موجود را برطرف کنیم.

«متأسفانه تاکنون اساسنامه آرامگاه آن طور که باید، اطلاع‌رسانی نشده است»

سیدی که دو سال با سمت مسئول فرهنگی در آرامگاه فردوسی مشغول به فعالیت بوده است، با اشاره به لزوم روشن شدن افکار عمومی می‌گوید: «متأسفانه تاکنون اساسنامه این آرامگاه آن طور که باید اطلاع‌رسانی نشده است، به طوری که به محض فوت یکی از بزرگان خراسان، نگاه‌ها به سمت آرامگاه شاعران خراسان در طوس می‌چرخد و بسیاری، طلب دفن وی در این مکان را می‌کنند، «وی افزود: «حسن لاهوتی، پورعطایی و انضایی نژاد همه افراد بزرگ خراسان بودند که در عرصه خود حرف‌هایی جدی برای گفتن داشتند اما به دلیل شاعر نبودن، هیئت‌امنا آن‌ها را دارای شرایط دفن ندانستند، بنابراین باید داشتن شرط شاعری کاملاً برای افکار عمومی روشن شود. گاهی برخی در تماس با بنده برای دفن عزیزانشان در اینجا عجز و لایه می‌کنند و من در پاسخ می‌گویم الان دوتن از اعضای هیئت‌امنا خودشان شامل آیین نامه نمی‌شوند؛ یعنی خودشان به خودشان نمی‌توانند اجازه بدهند، بنابراین دفن در این مکان باید حتماً بر اساس آیین نامه باشد. «وی همچنین با اشاره به اینکه افراد، اطلاع کاملی از مراحل اداری دفن افراد واجد شرایط نیز ندارند، گفت: «وقتی قرار است فردی را در بهشت رضا یا خواجهر بیع دفن کنند، مراحل اداری کاملاً روشن و شفاف است، اما به دلیل کم بودن تعداد افراد دفن شده در این آرامستان، افراد اطلاع دقیقی از مراحل اداری ندارند، چنان که وقتی خود آقای باقرزاده که عضو هیئت‌امنا بودند فوت کردند، پسرانشان می‌گفتند می‌خواهیم تشییع جنازه کنیم اما نمی‌دانیم باید با کدام ارگان و نهاد تماس

خانواده متوفی که متقاضی دفن در آرامگاه شاعران خراسان است، باید با میراث فرهنگی تماس بگیرد و درخواست خود را مطرح کند. سپس میراث فرهنگی این درخواست را با هیئت‌امنا در میان می‌گذارد. پس از آن هیئت‌امنا تشکیل جلسه می‌دهد و در صورت تأیید، اجازه کتبی یا شفاهی به میراث فرهنگی می‌دهد تا مراحل اداری را انجام دهند

خسروی در شمال و آقای کاخی در تهران، اما همه از طریق تلفن و تلگرام تشکیل جلسه دادیم و مجوز دفن را صادر کردیم،».

«دفن یک نفر بدون اجازه هیئت‌امنا»

دکتر یا حقی در پاسخ به این سؤال که آیا کسی هست که بدون اجازه هیئت‌امنا در آرامگاه شاعران خراسان دفن شده باشد، گفت: «متأسفانه بله، یک نفر. آقای آویژن را بدون اجازه هیئت‌امنا دفن کردند و ما زمانی متوجه شدیم که کار از کار گذشته بود، اما ایشان از نظر شورا شرایط لازم برای دفن در این محل را نداشتند،» دکتر علوی نیز در این باره گفت: «در این میان یک نفر شبانه بدون اطلاع اعضا دفن شد. پس از این رویداد من خودم با فرماندار تماس گرفتم و از این موضوع گلایه کردم، ولی فرماندار وقت آقای خردمند گفتند من اطلاع ندارم. ارشاد و میراث فرهنگی هم تکذیب کردند و کسی مسئولیت را قبول نکرد. خانواده ایشان علاوه بر این قانون شکنی، آرامگاه متوفی را هم بلند درست کرده بودند، چرا که قرار بر این بود که همه قبور ساده باشد و بین شاعران تبعیضی قائل نشویم. در ۱۳۹۰ از ۸۱ نامه نوشتیم که مرحوم جواد غلام‌پور معروف به آویژن طبق نظر هیئت‌امنا و مطابق ماده ۳، شاعر شهیر شناخته نشد، ضمن اعتراض به این کار لطفاً زین پس بدون اخذ مجوز هیئت‌امنا تصمیمی توسط مسئولان صورت نگیرد. این نامه به امضای هر پنج عضو سید و دوباره اصل اساسنامه به همراه نامه جدید به اداره‌های میراث فرهنگی، ارشاد، استانداری، فرمانداری و رونوشت آن نیز به دفتر مقام معظم رهبری فرستاده شد. بعد از اعتراض ما آرامگاه آقای آویژن را اصلاح کردند و بعد از آن هم تا به امروز فرد دیگری بدون اجازه دفن نشده است.»

«تهیه فهرست شاعران زنده اخلاقی نیست!»

تهیه فهرستی از شاعران شناخته شده خراسانی دارای شرایط دفن در آرامگاه شاعران خراسان در طوس، برای جلوگیری از شبهه پس از فوت، پیشنهاد ما به اعضای هیئت‌امنا بود که آنان این پیشنهاد را اخلاقی ندانستند و رد کردند. دکتر یا حقی گفت: «چنین کاری شاید خیلی اخلاقی نباشد که بگوییم مثلاً شما می‌خواهید بمیرید، ما برایتان جاگیر گرفته‌ایم! این کار تفأل به خیر و خوش‌نماینست، بنابراین تاکنون صورت نگرفته است، اما اگر کسی خودش متقاضی باشد و به هیئت‌امنا مراجعه کند، می‌توان قبل از فوتش بررسی کرد و در صورت صلاحیت، مجوزی صادر کرد.»

«نایب‌الدین آرامگاه را بمقبره الشعرا تبریز مقایسه کرد»

یا حقی با توصیف وضعیت کنونی آرامگاه شاعران خراسان گفت: «این آرامگاه نیاز به

سالنی دارد که در برف و سرما بشود مراسم برگزار کرد، اما متأسفانه مساحت زمین کم است و نمی‌شود تأسیسات بیشتری در آن بنا کرد. در حد یک نماد، تابلوی معرفی تاریخی آرامگاه شاعران خراسان و تندیس یا سربسی از شاعران در محل دفنشان برای آشنایی بیشتر بازدیدکنندگان با چهره آنان، در مرحله اول کفایت می‌کند، چرا که در این محدوده از لحاظ میراث فرهنگی محدودیت وجود دارد و نمی‌توان کار خاصی انجام داد اما طبعاً انتظار مقبره الشعرا تبریز را نمی‌توان از اینجا داشت، چرا که در آنجا فضا وسیع است، فضای مسقف دارد و البته پیشینه آن هم بسیار بیشتر از آرامگاه شاعران خراسان است و بسیاری از شخصیت‌های تاریخی در آن خفته‌اند. شاید آینده دور اینجا هم شبیه مقبره الشعرا تبریز شود ولی در حال حاضر امکان و همچنین ظرفیتش نیست.»

«گروه‌های مردم‌نهاد وارد کار شوند»

یا حقی در ادامه از گروه‌های مردم‌نهاد خواست که برای کمک به بهتر شدن شکل آرامگاه، وارد میدان شوند و گفت: «بهتر شدن وضعیت آرامگاه شاعران خراسان، نیازمند یک متولی است. میراث فرهنگی احتمالاً به این دلیل که در حوزه وظایفش نیست، خیلی دخالت نمی‌کند و در کل از ارگان‌های دولتی هم توقع چندانی نمی‌رود، اما لازم است که گروه‌های مردم‌نهاد در این زمینه وارد میدان شوند و حتی با کمک خانواده‌های متوفیان مدفون در این آرامگاه، برای زیباسازی اینجا اقدام کنند.»

«خیران اعلام آمادگی کردند اما متولی نیست»

سیدی هم با تشکر از خیران برای تأمین هزینه ساخت المان موجود در آرامگاه شاعران خراسان گفت: «بعد از انتخاب شدن زمین آرامگاه، از دکتر دانش دوست خواسته شد المانی متناسب با یاد شعرا طراحی کند اما شعرا پولی نداشتند تا خودشان کمک کنند، میراث فرهنگی هم همین‌طور، متولی دیگری هم نداشت؛ به همین خاطر آقایان مقیمی و شهریاری پیش قدم شدند و هزینه ساخت المان را تقبل کردند. دکتر دانش دوست نیز همین المان را با توجه به بودجه موجود طراحی کرد که البته شاید کمی در قیاس با المان‌های مقبره الشعرا تبریز کوچک به نظر آید.» سیدی سپس با اشاره به آمادگی مقیمی به منظور کمک مجدداً به ساخت المان برای آرامگاه شاعران خراسان گفت: «ایشان همین دوسال پیش هم که من مسئول فرهنگی آرامگاه فردوسی بودم، گفتند که این المان در مقابل مقبره الشعرا تبریز بسیار حقیر است، ما حاضریم هزینه کنیم تا المان بزرگ‌تری طراحی شود اما متأسفانه به دلیل نبود میدان داری که به دنبال طرح و مجوز بروم، همین ماجرا هم سرنگرفت.»